

ГРАМАТИКА НА ДОБРОТО

Пламен Панайотов, 2026

Миряна Башева: *Ако до всяко добро същество застане поне още едно...*

Едни от най-впечатляващите и оставащи в съзнанието ни части на речта са прилагателните. Според дефиницията им те се прилагат към съществителните, които пък по тяхната дефиниция би трябвало да са най-съществените части на речта. Глаголите, обаче, са вероятно най-важните, тъй като те описват действията, случките и събитията, в които участват съществителните с техните приложени свойства.

Всичко изглежда е ясно. Но ще видим дали е така...

Доброто е основна и универсална категория в мисленето и езика на вероятно всички хора. Няма философия, идеология, религия, психология, която да не борави с доброто. Интересно, това е едновременно и прилагателно, и съществително. Може и да се глаголизира като „добрувам“, но това се среща рядко в ежедневната практика.

Това също изглежда ясно...

Има, обаче, едни почти невидими части на речта, наречени предлози. Тях ние едва забелязваме, тъй като те изпълняват привидно незначителната работа да свързват прилагателните, съществителните и глаголите. Демек, вършат една по-нищожна работа. И това също изглежда да е ясно.

Петко Бочаров: *Да, ама не.*

Защото ако малко се вгледаме – те май по дефиниция са пред-логоса на всичко останало.

Нека направим една уж незначителна промяна в стиха на Миряна, като заменим само и единствено предлога и той стане примерно:

Ако срещу всяко добро същество застане поне още едно...

Или пък:

Ако над всяко добро същество застане поне още едно...

Или:

Ако под всяко добро същество...

Чакайте бе, какво става тука? Нали сменихме само един предлог? И... къде отиде доброто? Не думайте бе – изчезна напълно? Ама моля ви се, това би трябвало да е невъзможно! Нали доброто уж беше основна категория? Как тъй ще изчезва, и то безследно? А се оказва какво? Че изчезването му не само е възможно, но дори и неизбежно. Факт: Доброто изчезна!

Нещата не са чак толкова драматични когато:

Ако зад/пред всяко добро същество застане поне още едно...

Тук все още има място за доброто. Да, малко по-ограничено място, но го има.

Така неизбежно стигаме до тази първа Nota Bene: Структурата, зададена от предлозите, определя свойствата на съдържанието.

Поради това – да погледнем структурите една по една:

→ **Пред/зад(след):** Несъмнено се движим – имаме водач отпред и по-след-ователи. Така стигаме накъдето сме тръгнали. Както водача, така и последователите могат да са добри. Могат, обаче, и да не са. Зависи от обстоятелствата и ситуациите. Доброто е възможно, но несигурно.

▲ **Над/под:** Ясно е, че сме се спрели. Стоим на място. Уседнали сме. Най-умния, или най-силния, красивия, харизматичния, умелия, бързия... вече е отгоре, над другите. И постоянно се страхува да не падне. Под него са не чак толкова качествените. Те са хем под-тиснати, хем и те се страхуват да не паднат. Най-отдолу са утайките. Те са най-силно притиснати от гравитацията на всички над тях. Могат да се разгневят и да поискат реформа. Какви реформа ли? Ами много просто – те самите да са над. Други да са под тях. Доброто за всички е абсолютно невъзможно.

✂ **Срещу:** Междинно състояние, в което всеки се бори да е над. Да има тука добро ли? Я не се майтапете!

⇔ **До/със:** Вървим или стоим един до друг. Доброто е не само възможно, то е почти неизбежно. Миряна е знаела точно какво да напише!

Затова древните Римляни са курдисали двамата кон-сули (Кон – от лат. – До/Със) един до друг. А славянина от Адриатическите острови Мариний се изхитрил да им открадне идеята и преди смъртта си да изрече пророчеството: *Оставям ви свободни и от двамата.*

И така си кютат вече 1700 години те, горките Сан Маринци. И те незабележими, също като предлозите. Но седемнадесет века поред подредени един ДО друг. Така, че добруването им е просто неизбежно. И свободата им – свобода, и равенството им – равенство, и братството им – братство.

Да, незабележими са те за мнозина, почти невидимо е как различно от другите са се подредили, но не и за дякона Игнатий: *Сегашната деспотско-тиранска система да се замени с демократска република...*

Или накратко: Над/Под да се замени с До/Със.

И какво излиза? Че структурата създава поведението. Че доброто не е нечие качество. Че то, доброто, е резултат от това как сме разположени един към друг.

Втора N.B.: Доброто не е свойство на хората, а резултат от системата, в която се намират.

Да Саро: Сега въпросите са: А ние хората не можем ли да си пре-подредим структурата? И още колко време ще останем слепи и глухи за предлозите? Кога най-сетне ще чуем Миряна, Римляните, Сан Марино... и Апостола си?

<https://solutions-centre-rousse-bulgaria.org/uploads/files/po.pdf>